

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ SES OLAYLARI KONUSUNA İLİŞKİN MATERYAL GELİŞTİRME ÖRNEKLERİ¹

Bilge Bağcı AYRANCI²

ÖZET

Bu araştırma kapsamında sınıf öğretmeni adaylarının ses olayları konusunda materyal fikri üretme becerileri ortaya konulmaya çalışılmıştır. Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalı kapsamında 2. Sınıfta öğrenim görmekte olan 26 öğrenciye ses olayları ile ilgili istedikleri sınıf düzeyinde materyal hazırlama fikirleri sorulmuştur. Öğrencilerin hazırladıkları rapor metinleri betimsel analiz ile analiz edilmiştir. İki farklı uzman tarafından yapılan analiz sonucunda veriler benzer şekilde elde edilmiştir. Katılımcılar gönüllü öğrenciler arasından seçilmiştir. Katılımcıların cinsiyetleri ayırt edilmeden K1, K2... şeklinde verileri sıralanmıştır. Katılımcıların materyal kullanımına ilişkin fikirleri temalandırılmış ve temalar tablolar halinde gösterilmiştir. Tabloların sonunda katılımcıların örnek ifadelerine yer verilmiştir. Araştırmanın sonunda katılımcı örnekleri sunulmuştur. Eğitim fakültelerinde öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarının materyal geliştirme durumlarına örnek teşkil etmesi bakımından çalışma önemlidir. Aynı zamanda çalışma sonunda verilen örneklerle de sınıf öğretmenlerinin kullanabileceği değişik materyal örnekleri alana sunulmuştur, verilmiş olan bu örnekler değişik araştırmalar kapsamında değiştirilebilir ve farklı konulara da farklı kazanımlar için uyarlanabilir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe, Materyal, Eğitim, Etkinlik.

PRIMARY SCHOOL TEACHER CANDIDATE' S MATERIAL DEVELOPMENT SAMPLES RELATED TO SOUND EVENTS

ABSTRACT

The scope of this research-grade teacher candidates sound the idea-generating skills and material about the events that has persisted. Primary school teacher' candidate of 26 students at the class level 2 they want materials related sound events asked staging ideas. The reports prepared by the students have been analyzed with the text descriptive analysis. As a result of the analysis made by two different experts, the data have been obtained in a similar way. Participants were chosen from among the volunteer students. Without being distinguished for gender of the participants of the K1, K2, ... are listed in the form of data. Ideas for themed to the use of materials of the participants and themes are illustrated in the tables. At the end participants tables example statements. At the end of the research participant samples. Prospective teachers training school in the material development, it is important to set an example in terms of their state work. At the same time working with the example given at the end of the primary school teacher can use different material samples are presented in the field, having been given these examples can be changed under various research and different topics for different gains adaptable.

Keywords: Turkish, Material, Training, Activity.

¹ Bu çalışma, ICOSS 2018' de Nevşehir' de sunulan bildirinin genişletilmiş tam metnidir.

² Doç.Dr, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi ABD.
e-posta: bilge.ayranci@adu.edu.tr

GİRİŞ

Materyal Kullanımı

Eğitimde materyal kullanımı, etkili bir eğitim-öğretim ortamı, öğrencilerin öngörülen hedeflere daha kolay ulaşmalarını ve yürütülen programın başarıya ulaşmasını sağlar (Karamustafaoğlu, 2006: 92).

Bir araç, öğretim hedeflerini gerçekleştirmek amacıyla bir değişime uğruyorsa öğretim materyali haline gelir. Yazı tahtası bir araç olmasına rağmen üzerinde tebeşirle veya tahta kalemiyle bir işlem, resim, grafik, yazı vb. oluşturulduğu zaman bir ders materyali haline gelir. Öğretimi desteklemek amacıyla öğretme-öğrenme sürecinde materyaller kullanılmaktadır. Materyaller, öğretilen konuyu canlı hâle getirmekte, öğrencilerin ilgi alanlarını genişletmekte, motivasyonlarını yükseltmekte, öğretim sürecini zenginleştirip, öğrenmeyi artırmaktadır (Demiralp, 2007: 374).

Öğretmenlerin uygun öğrenme ortamlarını sağlaması, bireysel farklılıkları dikkate alarak öğrenen ihtiyaçlarını karşılaması, gerekli öğrenme materyallerini sağlaması öğrenenlerin verimli olmaları ve zihinsel becerilerini kullanabilmeleri açısından çok önemlidir (Erdem ve Demirel, 2002: 85).

Dilbilgisi öğretimi

Dil bilgisi, Latince “harf ve işaret” anlamındaki “gramma” kelimesi ile “harfleri yazma ve okuma sanatı” olarak açıklanan “grammatica” kelimesinden türemiştir. Eskiden harf okuma-yazma sanatı olarak ele alınan dil bilgisi günümüzde bir dilin ses, biçim, cümle ve metin yapısını inceleyen, anlam ve görevlerini ortaya koyan bir alan olarak ele alınmaktadır (Güneş, 2013: 173).

Dil bilgisinin tanımları, kuralları değil, bunların kullanımındaki yeri sezdirilip kavratılarak, öğrencilerin benzer beceri ve davranışlar kazanmaları sağlanmalıdır (Sağır, 2002:58).

Dil bilgisi öğretiminin asıl amacı öğrencilerin, ana dillerini kusursuz bir biçimde öğrenmeleridir. Dil bilgisi ile öğrenciler, anlatımını doğru yapıp yapmadığını test etme fırsatı elde eder, dilin ifade gücünü keşfeder, kurallar vasıtasıyla dilden hedeflenen amaçları gerçekleştirme yolunda önemli bir adım atmış olurlar (Aytaş ve Çeçen, 2010:82).

Ülkemizdeki dil bilgisi öğretim uygulamaları incelendiğinde karşımıza çeşitli yaklaşımlar ve yöntemler çıkmaktadır. Bunlar davranışçı, bilişsel ve yapılandırıcı yaklaşımlardır. Davranışçı yaklaşımda dil bilgisi kurallarının sayılı ve sınırlı örneklerle öğretildiği, dil bilgisi dersini katı ve sevimsiz hale getirdiği, kuralların “Ali camı kırdı.” gibi hep aynı örneklerle ezberletilmeye çalışıldığı, yönüyle eleştirilmiştir. Dil bilgisi öğretimi 2005 Türkçe (1-5 Sınıflar) Öğretim Programında Türkçe dersinin diğer öğrenme alanlarıyla birlikte ele alınmıştır. Böylece dil ve dil bilgisi etkinliklerinin öğrencilere birlikte sunulması öngörülmüştür (Güneş, 2013: 185).

Yöntem

Bu araştırma kapsamında sınıf öğretmeni adaylarının ses olayları konusunda materyal fikri üretme becerileri ortaya konulmaya çalışılmıştır. Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalı kapsamında öğrenim görmekte olan 26 öğrenciye ses olayları ile ilgili istedikleri sınıf düzeyinde materyal hazırlama fikirleri sorulmuştur. Öğrencilerin hazırladıkları rapor metinleri betimsel analiz ile analiz edilmiştir. İki farklı uzman tarafından yapılan analiz sonucunda veriler benzer şekilde elde edilmiştir. Katılımcılar gönüllü öğrenciler arasından seçilmiştir. Katılımcıların cinsiyetleri ayırt edilmeden K1, K2... şeklinde verileri sıralanmıştır. Katılımcıların materyal kullanımına ilişkin fikirleri temalandırılmış ve temalar tablolar halinde gösterilmiştir. Tabloların sonunda katılımcıların örnek ifadelerine yer verilmiştir. Araştırmanın sonunda katılımcı örnekleri sunulmuştur.

Bu çalışmanın verilerini bir dönem boyunca devam eden T. Dili I : Ses Ve Yapı Bilgisi dersi sırasında araştırmacının yaptığı gözlemler ile öğretmen adaylarının dönem boyunca hazırladıkları projeler oluşturmaktadır. Veri toplama sürecinde öğretmen adaylarının, materyallerin dil bilgisi kavramlarını somutlaştırmaya nasıl yardımcı olabildiği hakkındaki düşünceleri incelenmiştir. Öğretmen adaylarından dil bilgisi kavramlarından ses olaylarını temsil edebileceğini düşündükleri materyalleri sınıfta paylaşımları istenmiştir. Bu materyaller bir ders saatinde kısaca tartışılmıştır.

Bulgular ve Yorum

Aşağıdaki tabloda öğretmen adaylarının öne sürdüğü 43 özgün etkinlik önerisi uygulanışlarıyla birlikte yer almaktadır.

Tablo 1. Katılımcıların etkinlik önerileri

Katılımcı	Tema	Konu	Uygulanış
K1	Ünsüz Türemesi Bulut	Ünsüz Türemesi	Öğretmen üzerinde ünsüz türemesi yazan bulut şeklinde bir kartonu tahtaya asar. Altına yağmur damlaları şeklinde başta ünsüz türemesi, ortada ünsüz türemesi ve sonda ünsüz türemesi şeklinde kartonlar ilişitirir. Torbadan seçilen kelimeler bunlardan hangisinin içerisine giriyorsa öğrenci ilgili yere kelimeyi asar.
K2	Ünlü Türemesi Çiçeği	Ünlü Türemesi	Öğretmen, kartondan kestiği çiçeğin çanak kısmına ünlü türemesi yazar, çiçeğin yapraklarına da başta ünlü türemesi, ekleme sırasında oluşan ünlü türemesi, ortada ünlü türemesi, sonda ünlü türemesi yazar, öğrenci renkli kağıtlara önceden yazılmış olan kelimelerden birini seçer ve başlığa uygun bir şekilde ilgili yaprağın üzerine yapıştırır.
K3	Konuşma Balonu	Küçük Ünlü Uyumu	A4 kağıtlarına o ve ö harfleri çizilir. İki harfe de konuşma balonu çizilerek “Bana o (ya da ö) derler. Kelimelerin ilk hecelerinden sonra

			bulunursam kurallara uymam, -yor ekinde bulunduğumda ise kural aranmaz” diye yazılır. Öğrencilere okutturulur.
K3	Sepet ve Çöp	Küçük Ünlü Uyumu	Kağıtlara çöp ve sepet resmi çizilir. Öğrencilere konu anlatımından sonra kağıtlara yazılmış kelimeler dağıtılır. Öğrenciler uyuma uyup uymama durumlarına göre çöpe ya da sepete kelimeleri yapıştırır.
K4	Bulmaca	Ünsüz Benzeşmesi ve Ünsüz Yumuşaması	Öğrencilere kelimeler verilir. Kelimeler sert sessizlerle biten kelimelerdir. Kelimelerin sonuna iyelik eki almış halleri getirilerek bulmacada yerlerine yerleştirmeleri istenir.
K5	Harf değişimi	Ünsüz Yumuşaması	Öğrenciler tahtaya çıkarılır üzerlerine ters biçimde b ve p, c ve ç harfleri vb. yapıştırılır. Böylelikle harf değişimleri diğer öğrencilere gösterilmiş olur. Öğrenciler üzerlerindeki harf değişimlerine uygun örnekleri arkadaşlarına okur.
K5	Uyar, Uymaz	Küçük Ünlü Uyumu	Öğrencilere küçük ünlü uyumuna uyan ve uymayan kelimelerin bulunduğu kağıtlar dağıtılır. Öğrenciler kendilerine verilen kağıtlardaki kelimeleri okuduktan sonra kelimenin küçük ünlü uyumuna neden uyup uymadığını sınıfa açıklar.
K6	Meyve Sepeti	Ses Düşmesi	Kartona ağaç resmi çizilip kesilip tahtaya yapıştırılır. Kelimeler meyve şekilleriyle kesilmiş kağıtlara yazılıp kesilip ağaç resmine yapıştırılır. Fon kartonlarıyla yapılmış meyve sepetlerinin üzerine çürük meyve sepeti ve sağlam meyve sepeti yazılır. Öğrencilerden ses düşmesi olan meyveleri sağlam meyve sepetine diğerini de diğer meyve sepetine alıp koymaları istenir.
K6	Ötümlüleşme Bulutları	Ötümlüleşme	Kelimeler bulut şeklinde kesilmiş kartonlara yazılır, çeşitli ekler de bulut şeklinde kesilmiş kartonlara yazılır. Öğrenci yumuşama oluşturan bulutları yan yana getirir ve kelimenin yumuşamış halini söyler.
K7	Meyve Kamyonu	Ünsüz Düşmesi	İçerisinde düşmenin bulunacağı bir kelime oluşturan harfler meyve şeklindeki

			kağıtlara yazılır. Düşme olacak harf biraz buruşuk bir kağıtta bulunur. Öğrenci çürük meyve olarak düşecek harfin bulunduğu kağıdı ayırır diğerlerini kamyonuna doldurur.
K7	Trafik Kazası	Küçük Ünlü Uyumu	Öğrencilere küçük ve büyük arabalar dağıtılır. Küçük ünlü uyumuna uymayan kelimeler küçük arabalara yapıştırılır ve bir kaza anında onların ters dönmesi sağlanır.
K7	Meyve Ağacı	Büyük Ünlü Uyumu	Mukavvadan bir ağaç maketi yapılır. Üzerine meyve şeklinde kartonlar kesilir. Bu kartonların üzerine büyük ünlü uyumuna uyan ve uymayan kelimeler yazılır. Mandallar yardımıyla ağaca tutturulur. Öğrenci büyük ünlü uyumuna uyan kelimenin olduğu meyveyi bulur ve ağaçtan kopartır.
K8	Kelebek Kozası	Ünlü Türemesi	Kartonlara kelebek figürleri çizilir. Her kelebek figürüne bir harf gelecektir. Harflerden biri yani kelimedede türeyecek olan harf koza şekli verilmiş kartona yazılır ve kesilir.
K8	Harf Asmaca	Ünlü Düşmesi	İçerisinde ünlü düşmesi bulunacak kelimenin harfleri kare şeklindeki kartonlara yazılır. Mandalla ipe tutturulur. Düşme olan harf, ipten alınır.
K9	Pankartlar	Ünlü Düşmesi	Çocukların eline harflerin bulunduğu kartonlar verilir. Kelimeyi oluşturacak şekilde yan yana gelirler. Ek eklendiği zaman düşecek harfi tutan öğrenci ek eklendiğinde harfi elinden bırakır.
K9	Boşluk Doldurma	Kaynaştırma	Ek eklendiğinde kaynaştırma harfi alacak olan kelimeler tahtaya yazılır ve kaynaştırma harfinin geleceği yerler boş bırakılır. Öğrenci uygun kaynaştırma harfini seçerek yapıştırır.
K10	Arkadaş Seçmece	Ünsüz Yumuşaması	Öğrencilere üzerlerinde p,ç,tk ve b,c,d,g harflerinin bulunduğu kartonlar dağıtılır. P,ç,t,k harflerini alan öğrencilerden biri ilgili harf ile biten bir kelime söyler, harf yumuşadığında hangi harfe dönüşüyorsa b,c,d,g grubundan arkadaşını seçer ve bir adım öne çıkarlar.
K10	Kutu ve Çember	Ünlü Düşmesi	Öğrenciler önceden hazırlanan kutudan kelimeler seçerek içerisinde ünlü düşmesi olan

			kelimeyi seçenler önceden çizilmiş A çemberine, içerisinde ünlü düşmesi olmayan kelimeyi seçenler B çemberine geçer.
K11	Kalın İnce	Büyük Ünlü Uyumu	Öğrencilere büyük kartonlar üzerine a,ı,o,u,e,i,ö,ü harfleri yazılı materyaller verilir tahtaya çıkartılır. Yazım sırasında kalın harflerin kalın, ince harflerin ise ince bir şekilde yazılmalarına dikkat edilir.
K11	Bebekler	Küçük Ünlü Uyumu	Sınıfa getirilen bebeklere isimler verilir. Bu isimler verilirken küçük ünlü uyumuna dair örneklerle uygun ünlülerle başlamasına dikkat edilmelidir. Konu anlatımından sonra ilk hecede Ali ve Ilgaz varsa Ali ve Ilgaz küs değiller, ilk hecede Emre ve İlkay varsa Emre ve İlkay küs değiller gibi a,ı dan sonra e, i; e, i'den sonra e,i gelebileceği kavratılır.
K12	Tablo	Ünsüz Türemesi	Tahtaya başta, ortada, sonda ünsüz türemesi şeklinde bir tablo çizilir, öğrenciler kendilerine dağıtılan kelimelerdeki örneğe göre kelimeleri tabloda ilgili yere yapıştırırlar.
K12	Nasıl bilirdin	Hece Düşmesi	Tahtaya pazar ertesi, sütlü aş, kahve altı, pek iyi, ne asıl, ne için vb. kelimeler yazılır. Öğrencilerden bu sözcükleri aslında nasıl bildikleri hakkında sorular sorulur.
K13	Yaprak Dökümü	Ünlü Düşmesi	Ağaç dalına omuz sözcüğü her harfi bir yaprak olacak şekilde asılır, u yaprağı da eklendiğinde aradaki yaprağın düştüğü gösterilir.
K13	Kalın İnce	İnce ve kalın sesler	Kız öğrenciler ince sesli olduğundan ince seslerin yazılı olduğu materyali taşımaları, erkek öğrenciler kalın sesli olduğundan kalın seslerin yazılı olduğu materyali taşımaları istenir.
K14	Kutu Kutu	Büyük Ünlü Uyumu- Küçük Ünlü Uyumu	Öğrencilere üzerinde kelimelerin yazılı bulunduğu kartonlar verilir. Biri büyük biri de küçük olmak üzere iki kutu konulur. Öğrenciler büyük ünlü uyumuna uymayan kelimeleri büyük kutuya, küçük ünlü uyumuna uymayan kelimeleri küçük kutuya, her ikisine de uymayan kelimeleri ise sıranın üzerine koyarlar.

K15	Boşluk Doldurma	Ünsüz Benzeşmesi	Tahtaya içerisinde ünsüz benzeşmesinin bulunduğu ve bulunan yerlerin boş bırakıldığı bir paragraf yazılır, öğrencilerin ellerine ekler yazılı kağıtlar dağıtılır. Öğrenciler uygun boşlukları uygun eklerle tamamlar.
K15	Tablo	Ünsüz Yumuşaması	Tahtaya p-b, ç-c, t-d, k-ğ/g ünsüzlerinin bulunduğu bir tablo çizilir, öğrencilere içerisinde ünsüz yumuşaması örneklerinin bulunduğu kelimeler yazılı halde dağıtılır, öğrenciler bu kelimeleri uygun yerlere tabloda yapıştırır.
K16	Ağacımız Daralıyor	Ünlü Daralması	Bir kuru dal bir saksının içerisine toprakla sabitlenir, küçük zarflara içerisinde ünlü daralması olan ve olmayan materyaller hazırlanır. Ağacın dalına zarflar sabitlenir. Öğrenciler sıra ile çıkararak zarfları alır içerisinde ünlü daralması olan zarf daldan çıkarılır.
K16	Mantar Panosu	Kaynaştırma Ünsüzleri	Mantar panonun üzerine küçük zarflar asılır. Bu zarfların üzerinde kaynaştırma ünsüzleri yazar. Örneğin y zarfının içerisinde y harfinin üzerinde yazılı olduğu birden çok yazılmış küçük kağıtlar vardır. Panonun diğer kısımlarına kelimeler iliştilir, kaynaştırma harfinin geleceği yerler boş bırakılır, öğrenci uygun kaynaştırma harfini zarftan alıp ilgili yere takar.
K17	İşaretleme ve Boşluk Doldurma	Büyük Ünlü Uyum	Öğrencilere cümleler dağıtılır, hangi kelimelerin büyük ünlü uyumuna uyduğu hangilerinin uymadığının işaretlenmesi istenir. Kalın odun, ince örgü sıfat tamlamalarında bulunan harfler ayrı ayrı fon kartonları ile sınıfa yapıştırılır. Böylelikle kalın ve ince harfler sezdirilir. Kelimelerde boşluk bırakılarak büyük ünlü uyumuna uygun bir şekilde doldurmaları istenilir.
K17	Kalın İnce	Büyük Ünlü Uyum	Erkek öğrencilere kalın ünlüler yazılıp ellerine verilir, kız öğrencilere ince ünlüler yazılıp ellerine verilir. Örneğin koyun kelimesini oluşturan harfleri taşıyan öğrenciler tahtaya çıkar ve hepsinin erkek oldukları

			söylenir. Tam tersi büyük ünlü uyumuna uymayan bir kelimedede ise kız ve erkek öğrencilerin tahtaya çıktıkları görülecektir.
K18	Dönen Çemberler	Ünlü ve Ünsüz Türemesi	Birinin üzerinde ünlü türemesi örneklerinin yer aldığı, diğerinin üzerinde ünsüz türemesi örneklerinin yer aldığı iki çember hazırlanır, mandalların üzerine doğru ve yanlış yazılır. Yazımın doğru mu yanlış mı olduğunu kontrol ederek öğrenci mandalları çemberlere ilişirir.
K18	Kağıdı Kaydır Harfi Yumuşat	Ünsüz Yumuşaması	Kağıdın üzerine bir kelime yazılır, kağıtta boşluk bırakacak şekilde ve o boşluğa üzerinde harflerin yazılı olduğu şerit kağıt gelecek şekilde ayarlanır. Öğrenci kelimeye uygun harfi getirene dek şerit kağıdı kaydırır.
K19	Çiçek Oluşturma	Küçük Ünlü Uyumu	Öğrenciler kendilerine verilen, üzerlerinde küçük ünlü uyumuna uyan kelimelerin olduğu çiçek yaprağı şeklindeki kelimeleri çiçek çanağı şeklinde kesilmiş kartona ilişirirler. Üzerinde küçük ünlü uyumuna uymayan kelimelerin bulunduğu çiçek yaprağı şeklindeki kelimeleri de çiçekten düşmüşçesine yerde bırakırlar.
K20	Bulmaca	Ünsüz Yumuşaması	Ünsüz yumuşamasına uygun ve aykırı kelimelerin içerisine gizlendiği bir bulmaca hazırlanabilir.
K21	Yanlış Düzelt	Ünsüz Yumuşaması	Ünsüz yumuşamasının olması gerektiği fakat olmayan kelimeler tahtaya yazılır, yumuşamay oluşturacak harfler yanlış yazılan harflerin üzerine yapıştırılarak kelime doğru bir hale getirilir.
K22	Durak	Noktalama İşaretleri	Kartonlara otobüs durağı resimleri çizilip sınıfın köşelerine asılır. Duraklara noktalama işaretlerinin isimleri verilir. Metin okunurken öğrenciler uygun noktalama işaretlerinde dururlar.
K22	Yap boz	Ötümlüleşme	Sert materyalden üzerinde dip-e yazan bir yapboz hazırlanır. B harfi yumuşak materyalden p'nin yerine geçecek şekilde hazırlanır. Öğrenci uygun şekilde yerleştirir.

K23	Drama	Yardımcı Ünsüzler	Öğrencilere yardımcı ünsüzün trafik polisi görevi aldığı ve iki ünlünün yan yana gelebileceği konulu dramalar yaptırılır.
K24	Yap Boz	Ses Olayları	Kısaca ses olaylarının tanımının bulunduğu yapbozların ön yüzüne de örnekleri verilir. Yapboz parçaları öğrencilerce birleştirilir.
K25	Düz mü? Yuvarlak mı?	Düz ve Yuvarlak Ünlüler	Küp şeklinde bir kutu ve yuvarlak şekilde bir kase sınıfa getirilir. Kare ve yuvarlak kağıda şekillerine göre yazılı olan ünlüleri öğrenciler uygun kaselelere atar.
K26	Çamaşır Makinası	Ünsüz Yumuşaması	Kartondan bir çamaşır makinası maketi hazırlanır. Öğrencilere ünsüz yumuşamasının doğru ve yanlış yazımlarının yazılı olduğu kelime kartları verilir. Yanlış yazımlar çamaşır makinasına atılırken doğru yazımlar mandalla ipe asılır.
K26	Gülen Yüz Ağlayan Yüz	Büyük Ünlü Uyumu	İki kutudan birine gülen yüz, diğerine ağlayan yüz çizilir. Öğrenciler büyük ünlü uyumuna uyan kelimeleri gülen yüz çizili kutuya, uymayan kelimeleri ağlayan yüz çizili kutuya atarlar.

Araştırma bulgularına bakıldığında geliştirilen materyallerin öğrenciyi öğrenme sürecinde aktif hale getirebilecek materyaller olduğu görülecektir. Öğretmen adaylarının öğrenciyi derse katılma teşvik etmenin bilincinde olması çok önemli bir bulgu olarak yorumlanabilir. Materyal tasarımlarının genellikle karton gibi malzemeler ile yapılması, materyalin ekonomikliğini sağlasa da birden fazla kullanıma olanak sağlamayacaktır. Eğitimde materyal kullanımında dikkat edilmesi gereken diğer bir nokta ise öğrenmenin akılda kalıcılığını sağlaması bakımından materyalin birden fazla duyu organına hitabının sağlanmasıdır. Tasarlanan materyallere bakıldığında genellikle dokunsal ve görsel materyaller üzerinde durulduğu örneğin sese dayalı materyaller üzerinde çok yoğunlaşmadığı görülecektir. Bununla birlikte öğretmen adaylarının hedef kitlenin ilgisini çekmeye yönelik özgün materyal tasarımlarının olduğu ve farklı fikirlerle derslerini destekleyerek öğrenmenin akılda kalıcılığına katkı sunabilecekleri söylenebilir. Öğretmen adaylarının materyal tasarımlarında eğitimde bilinenden bilinmeyene hareket ilkesine uygun olarak trafik polisi, araba, bulut, çamaşır makinası gibi gerçek hayattan unsurlarla materyallerini desteklemeleri de dikkat çekicidir.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Son dönem eğitim anlayışı kapsamında yapılandırmacı yaklaşım önemsenmektedir. Yapılandırmacı yaklaşıma göre yeni bilgilerin önceki bilgilerle sıraya konulması, düzenlenmesi, ilişkilendirilmesi esastır. Yapılandırmacı yaklaşım bu şekilde bilginin daha uzun süreli hafızada tutulmasını sağlamaya çalışmaktadır. Yapılandırmacı yaklaşım çerçevesinde materyal kullanımı ve öğrenenin birden fazla duyu organının harekete geçirilmesi esastır. Materyal kullanımı ve öğrenenin aktif hale gelmesi öğrenmenin de daha etkin olunmasını sağlamaktadır.

Kırmızı ve Akkaya (2009: 42)'nin araştırmalarından elde edilen sonuçlara göre öğretmenler etkinlikler, materyal kullanımı, Türkçe öğretiminin beceri alanları, hizmet içi eğitime yönelik olarak sorunlar yaşamaktadır.

Kablan, Topan ve Erkan (2013: 1636) araştırmaları sonucunda akademik başarı açısından yüksek etkililik düzeyine sahip olduğu için öğretim ortamında materyal kullanımının teşvik edilmesini önerirler.

Aydın (1999: 5)'in araştırmasında dil bilgisi öğretimi konusunda öğretmenlerin genel olarak dilbilgisi öğretimini destekledikleri, ancak dil bilgisi öğretimini 'çağdaş' ya da 'uygulamaya yönelik' bulmadıkları görülmektedir.

Eğitim için çok önemli olan materyal kullanımı hakkında öğretmen adaylarına farkındalık kazandırması ve 43 özgün etkinlik önerisi içermesi bakımından bu araştırma önem arz etmektedir. Yapılacak diğer çalışmalarla bu etkinliklerin etkililiği somut verilerle teker teker ortaya konulabilir, sınıf içi uygulamalarda bu araştırmanın bulgularından faydalanılabilir.

KAYNAKÇA

Aydın, Ö. (1999). Ortaokullarda dil bilgisi öğretimi üzerine öğretmen görüşleri. *Dil Dergisi*, 81, 23-29.

Aytaş, G., Çeçen, M. A. (2010). Ana dili eğitiminde dil bilgisi öğretiminin yeri ve önemi. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, 27(27), 77-89.

Demiralp, N. (2007). Coğrafya eğitiminde materyaller ve 2005 coğrafya dersi öğretim programı. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 15(1), 373-384.

Erdem, E. ; Demirel, Ö. (2002). Program geliştirmede yapılandırmacılık yaklaşımı, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23, 81-87.

Güneş, F. (2013). Yapılandırıcı yaklaşımla dil bilgisi öğretimi. *Journal of Theory and Practice in Education / Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 2, 9(3): 171-187.

Kablan, Z., Topan, B., Erkan, B. (2013). Sınıf içi öğretimde materyal kullanımının etkililik düzeyi: Bir meta-analiz çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 13(3), 1629-1644.

Karamustafaoğlu, O. (2006). Fen ve teknoloji öğretmenlerinin öğretim materyallerini kullanma düzeyleri: Amasya ili örneği. *Atatürk Üniversitesi Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1), 90-101.

Kırmızı, F. S., Akkaya, N. (2009). Türkçe öğretimi programında yaşanan sorunlara ilişkin öğretmen görüşleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(25), 42-54.

Sağır, M. (2002). İlköğretim okullarında dil bilgisi öğretimi. *Türk Dili*, S, 601, 56-59.